



TOSAMA

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

Dva pomembna dogodka

V zadnjem mesecu smo v naši delovni organizaciji doživeli dva pomembna dogodka. Pomembna predvsem v tem, da bo eden bistveno vplival na naš nadaljnji razvoj obogatitve asortimana naših izdelkov potrebnih za našo zdravstveno službo in drugi, odpiranje poti našega izvoza (največ od sedaj), na nova perspektivna področja.

Firma 3M St. Paul, Minnesota, ZDA, oziroma njena podružnica iz Švice, ni nova in neznana, bolnicam in ostalim zdravstvenim ustanovam v Jugoslaviji, kakor tudi naši delovni organizaciji. Firma prodaja na našem področju svoje priznane izdelke že več kot deset let. Naša prva korespondenca datira 17. januar 1967., ko smo imenovani firmi prvič predlagali sodelovanje, vendar so ga z odgovorom v mesecu februarju istega leta odklonili, ker niso čutili potrebo po predlaganem sodelovanju.

S predstavniki »3M« smo se pozneje večkrat srečali na različnih mestih in interesnih področjih, utrjevali poznanstvo in na kraju prišli do zaključka, da smo drug drugemu potrebni in zanimivi. Predvsem smo ugotovili, da je za naše tržišče zelo zanimiv izdelek »Micro-pore«, to je novi boljši lepljivi obliž od dosedanjih klasičnih obližev. Ima več prednosti — je antiseptičen, mikroporozen, prepušča zrak in tekočino, koža se ne vname tudi pri večkratni uporabi na istem mestu, po uporabi se lahko odstrani in ne pušča sledov lepljive mase na koži. Tudi pri kopanju ali umivanju se mikropor obliž ne odstrani, pač pa se zelo hitro posuši, kar je tudi zelo važno.

Izdeluje s v različnih dimenzijah, širine 1 do 15 cm ter dolžine 10 m. Pakiran je v zelo praktični embalaži in zelo hitro uporabljiv. Zelo je zanimiv zaradi ekonomičnosti in cenenosti saj je v ceni konkurenčen klasičnemu lepljivemu obližu.



Direktor Tosame tov. Bajec Slavko in direktor 3M iz ZDA podpisujeta pogodbo

Pogodbo o sodelovanju smo na podlagi sklepa delavskega sveta podpisali že meseca maja 1973, z redno proizvodnjo pa smo pričeli 10. maja t. l. v prisotnosti najvišjih predstavnikov firme »3M« iz Švice.

V začetku proizvodnje pričakujemo nekaj težav, kar je že postalo pravilo, saj se moramo mi privaditi stroju, stroj pa tudi nam.

Sodelovanje z imenovano firmo bomo razširili še na nekatere nove zanimive izdelke, ki so prepotrebni za našo zdravstveno službo.

Drugi pomembni dogodek za našo delovno organizacijo je bil 11. aprila t. l., ko smo s firmo INEX ITALIANA — Milano, podpisali pogodbo za izvoz filtrov za cigarete, v vrednosti 619.800.000 LIT ali 18.098.160.— din, kar predstavlja preko 1.000.000 USA \$. To je po vrednosti največja pogodba TOSAME z inozemskim partnerjem za izvoz naših izdelkov. Z izvozom bomo pričeli meseca maja in končali meseca oktobra tega leta.

Kupec sicer želi, da se pogodba izvrši čim preje, tudi mi smo za to zelo zainteresirani, če ne bomo imeli težav s surovinami. Podpis po-

godbe predstavlja za našo delovno organizacijo velik ekonomsko-financi in delovni uspeh, saj si bomo za ustvarjena devizna sredstva — retencijske kvote, kupili nove stroje in s tem modernizirali tehnološke postopke.

Celotni izvoz na konvertibilno področje v letošnjem letu načrtujemo približno za 2.000.000 \$, kar je nov, velik uspeh TOSAME!

Slavko Bajec oec.

Čestitka kolektiva Tosame tovarišu Titu

Predsedniku republike Josipu Brozu Titu!

Dragi tovariš Tito!

Ob ponovni in soglasni izvolitvi za predsednika naše Socialistične federativne republike Jugoslavije brez omejitve mandata, se je uresničila srčna želja vseh članov naše delovne organizacije. Iskreno ti čestitamo z željo, da bi nas vodil še mnogo, mnogo let!

V tvojem bodočem delu ti želimo veliko uspehov in zdravja!

Zagotavljamo ti, da bomo varovali suverenost in nedotakljivost naše družbe!

Delavci Tosama — Domžale
Domžale, 17/5-1974.

ZAHVALA TOVARIŠA TITA

Predsednik Socialistične federativne republike Jugoslavije

JOSIP BROZ TITO

se toplo zahvaljuje za čestitke ob izvolitvi za Predsednika Socialistične federativne republike Jugoslavije, brez omejenega mandata.

X. KONGRESU ZKJ



Delavci TOSAME so izrazili vso podporo X. kongresu ZKJ Jugoslavije

Delavke in delavci Tosame Domžale, zbrani na zborovanju v čast X. kongresa, čutimo prijetno dolžnost, da izrazimo popolno podporo politiki ZKJ na čelu s tovarišem Titom.

Prepričani smo, da se bodo načela, ki jih zastopa ZKJ in ki so vtakana tudi v novo ustavo, v celoti potrdila na tem kongresu kot edino pravilna pot v svetlejšo bodočnost delovnih ljudi s socialističnim samoupravljanjem osvobojenih vseh oblik izkoriščanja. Ravno tako podpi-

ramo politiko neuvrščenosti in ozemeljske nedotakljivosti, ker je to edini način za enakopravno sožitje vseh narodov in reševanja nasprotij v svetu.

Zelimo „da bi zgodovinski X. kongres ZKJ ob podpori delavskega razreda uspešno nadaljeval začeto delo in da bi na postavljenih temeljih začrtal čim krajšo pot za nadaljnji razvoj socializma.

Živela Zveza komunistov! Živel Tovariš Tito!

Delavci TOSAME

Deseti kongres ZK Jugoslavije

Koncem maja se je v Beogradu vršil najvišji zbor komunistov, na katerem so komunisti pregledali opravljeno delo med IX. in X. kongresom in na podlagi tako opravljene analize začrtali nove smernice za nadaljno delo. To je bilo mogoče le zato, ker so na kongresu odprto spregovorili o dobrih in slabih stvareh dosedanjega dela, kar je povzročilo da so sklepi realni in uresničljivi, saj izhajajo iz konkretne prakse za isto prakso.

Ugotovljeno je bilo, da smo med kongresoma napravili velik korak naprej, čeprav v težkih političnih razmerah. V tem času smo sprejeli novo ustavo, napravili precejšen družbeni in gospodarski razvoj in ne nazadnje uspeli smo poenotiti ZK, ki je spet postala prava avantgarda delavskega razreda, v vsem svojem delovanju. Redno delo komunistov so motili pojavi nacionalizma, unitarizma, tehnokratizma, birokratizma, frakcionaštva itd., skratka vseh sil, ki se ne morejo sprijazniti z načelnostjo partije pri

vođenju delovnih ljudi v samoupravni socializem. Zraven teh pojavov, moramo upoštevati tudi ekonomske razmere, ki v zahtevnih mednarodnih razmerah niso bile lahke.

Iz kongresnih dokumentov je jasno razvidno, da je naša opredelitev lahko samo nadaljni razvoj samoupravnih socialističnih odnosov, ki so zaživel z novo ustavo, in ki jih moramo še nadalje razvijati, da bodo postali učinkoviti pod vodstvom ZK kot avantgardo delavskega razreda vključno z intelgenco. Samoupravljanje je postalo pojem, ki ga v svoje programe vstavljajo napredne sile po vsem svetu, kar je dokaz, da to ni nekaj samo jugoslovanskega, pač pa, da je to svetovni proces. To dokazuje tudi veliko zanimanje za kongres iz vseh strani sveta.

Kongres je poudaril tudi stalno potrebo po razvoju materialnih in proizvodnih sil s pospešenim tempom, kajti le tako je mogoče ustvariti podlago za napredek družbene-

ga in osebnega standarda. Pri tem se je potrebno opirati predvsem na lastne isle, ki niso majhne, izrabiti pa moramo tudi ustvarjalnost vseh spon osvobojenega delovnega človeka, ki v sistemu samoupravljanja lahko v celoti razvije svojo ustvarjalnost v dobrobit družbe in sebe. Seveda pa bodo naporji za povečanje splošne blaginje večji, če bomo imeli dobre plane in jih dosledno uresničevali. Zatorej je pomembno, da se čimprej izdelajo plani razvoja s ciljem, da se učinkovitost naših naporov še poveča. Boj za čim večjo uspešnost mora biti naša stalna skrb.

Pri tem je pomembno tudi dosledno izvajanje načel stabilizacije, ki zahteva od nas racionalni odnos do gospodarjenja z naravnimi bogastvi, s katerimi razpolagamo vključno s kmetijskimi zemljišči. Le na ta način se bomo v dokajšni meri izognili negativnim vplivom gibanj na svetovnih tržiščih, ki lahko zelo razdiralno vplivajo na naš gospodarski razvoj. Takšna akcija je lahko in mora biti uspešna, saj smo si že ustvarili zadostne materialne in duhovne sile, da lahko gremo še hitreje naprej po poti, ki jo je začrtala ZK pod vodstvom neumornega revolucionarja tovariša Tita, ki je ravno te dni prejel zaslužena priznanja od delovnih ljudi in članov Zveze komunistov.

Glede na to, da se Zveza komunistov ves čas prizadeva za boljše življenje delovnih ljudi, potem je prav, da jo v teh naporih podpremo in si tako omogočimo naš boljše jutri.

Janez Leskovec

Vrste ZK so se okrepile

Spremenjen odnos ZK do mladih in predvsem dobri rezultati načrtnega in bolj učinkovitega idejnopolitičnega dela z mladimi je privedlo k množičnemu sprejemu mladine v vrste ZK.

Svečanega sprejema in podelitve članskih izkaznic se je poleg vseh domžalskih komunistov udeležil tudi predsednik IB predsedstva ZKJ tov. STANE DOLANC.

Svečanost je bila v hali Komunalnega centra v Domžalah, otvoril pa jo je s svojim pozdravnim govorom predsednik komisije za idejnopolitično delo pri občinski konferenci ZKS tov. STANE KOŠIR. Za tem je srekretar komiteja tov. Milan Narat novim članom med katerimi so bili tudi štirje tovariši iz TOSAME,

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

razdelil izkaznice in simbolična knjižna darila.

Še poseben ton in obeležje je k svečanosti prispeval govor tov. Stana Dolanca v katerem je orisal zgodovinski pomen borbene vloge ZK v preteklosti, za tem pa je nanizal sedanje probleme. Predvsem je poudaril pomembnost organizacije ZK v dveh temeljnih družbenih celicah našega življenja, t. j. TOZD in Krajevni skupnosti, kajti v obeh teh temeljnih celicah poteka spopad in usklajevanje individualnega in družbenega interesa.

Ravno tako je tov. Dolanc povdaril, da »vse preveč govorimo, kako bomo delili«, čeprav bi morali imeti za svoje glavno izhodišče proizvodnjo, saj lahko delimo šele po

ustvarjeni vrednosti. V zadnjem času so vsakdanjik tudi italijanske zahteve po našem ozemlju, kar predstavlja sestavni del pritiskov svetovne reakcije na neuvrščene dežele, saj z njimi ne morejo povečati tako kot nekdanj mi. Mi ne priznavamo »cone B«, saj ne bomo odstopili niti centimetra našega ozemlja. Če kdo zahteva »cono B«, potem lahko tudi mi z vso pravico zahtevamo »cono A«. Jugoslavija situacije ne bo zaostrela, vendar kot je dejal tov. TITO: »Pripravljene moramo biti, kot da bo jutri vojna, delati pa moramo tako, kot da bo še sto let mir.«

Po končanem govoru tov. Dolanca je tov. Vreček prebral pozdravno pismo delegatom 7. kongresa ZKS, ki so ga vsi prisotni s ploskanjem sprejeli.

avantgardi. Narod pojmuje NOB kot ljudsko gibanje, kot svojo vstajo, upor nacionalno in socialno izkoriščenih množic, krik tlačanih in njihovo željo po lepšem življenju, po svobodnem delu, ustvarjenju in napredku.

Vodilna vloga delavskega razreda in komunistov se je v revoluciji uveljavila z žrtvami in pogumom, s krizo in trpljenjem in razen okupatorja odgnala in razbila tudi domače hlapce in izkoriščevalce.

Če tako pojmuje NOB, če tako raziskujemo družbeno politične silnice, ki so se v njej razvile in sprostile nam postane razumljiva veličina preprostost in resničnost socialistične revolucije.

Doumemo vso razsežnost tega boja, ko je bila skoraj vsaka družina partizanska enota, najbolj oddaljena kmečka hiša pa zaseda. Tako šele postane razumljiva moralna trdnost in veličina dražgoške bitke ali pohorska tragedija, legendarna kalvalira 1.4 divizije, nešteti vzgledi jurišev in vstrajnost v zaporih in taboriščih, ko se je vsakdo žrtvoval za skupne interese, ko nihče ni mislil nase in varčeval svoje krvi za svobodo.

Sredi delovne vneme in uresničevanja nalog, ko delovni ljudje in delovne organizacije upravljajo in usmerjajo vsa področja političnega, gospodarskega in kulturnega življenja, ko so moralni materialni interesi posameznika čedalje bolj ujemajo z interesi vse družbe, pa se večata tudi pomen in vrednost NOB.

S tako bogato revolucionarno zgodovino ne zasledimo lahko naroda na svetu.

Tega neizpodbitnega dejstva se dobro zavedajo tudi naši sosedi razen nekaj ostankov fašističnih skupin, ki dvigajo glave in si želijo na račun naših s krvjo priborjenih krajev uveljaviti v svoji zemlji. Verjetno se še spominjajo krvavih bojov in begov pred partizani. Zavedati pa se morajo, da so tisti partizani še živi in za juriše sposobni ter ne samo to, naša mladina in vse naše ljudstvo bi se, če bi bilo potrebno v hipu spremenilo v partizansko vojsko za obrambo svoje domovine in svobode. Kar imamo je naše in za vse smo veliko žrtvovali zato še bolj cenimo svobodo, svoj družbeni red in našega tov. TITA.

Dan borca, ki ga proslavljamo v naši organizaciji vsako leto skupaj z vsemi narodi SFRJ, s ponosom ugotovljamo uspehe na vseh področjih našega družbenega razvoja, naše obrambne moči, enotnost vseh delovnih ljudi, delovni polet, zaupanje v našo avangardno organizacijo ZK in veliko ljubezen našega tov. Tita.

Ob takih proslavah in srečanjih analiziramo tudi uspehe na področju skrbi za člane ZZB našega ko-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Štafeta mladosti

Tudi letos smo mladinci TOSAME ponesli štafeto mladosti s čestitkami in željami za Titov 82. rojstni dan.

V sredo 8. maja smo se štirje mladinci zbrali pred našo tovarno da ponesemo štafeto del poti, ki vodi k tovarišu Titu. Bili smo nestrpni v enakimi mislimi, z mislimi kako bo ob prevzemu štafetne palice. Okrog šestnajste ure se je v daljavi prikazala gneča ljudi z zastavami. Od dobskih mladincev smo prejeli štafeto in jo ponesli do trgovine, nakar smo jo predali virskim

mladincem. Veseli smo, da smo se tudi mladinci Tosame udeležili predaje štafete mladosti, ki pomeni vsem Jugoslovanom eno najlepših doživetij, saj s štafeto, ki si jo podajamo iz roke v roko, iz mesta v mesto, iz republike v republiko, povemo tisto kar občutimo do našega predsednika tovariša TITA.

Zato 25. maj ni samo praznik mladosti, to je praznik nas vseh, ki mu iz srca kličemo še na mnoga, zdrava in srečna leta.

Jazbec O.

Dan borca - praznik narodov Jugoslavije

Letošnje leto poteka v znamenju velike aktivnosti in slavlja. Pred 29. leti, ko je partizanska vojska vkorakala v Trst, Celovec, Ljubljano in druga naša mesta in vasi, je navdalo delovne ljudi nepopisno veselje. Srce ljudske revolucije spet svobodno utripalo.

Čeprav so bili od tistega pomladnega dne naši napori usmerjeni v prihodnost, čeravno nas od let bojev in trpljenja ločuje že 29 povojnih let gospodarskih naporov in ustvarjanja, pa letošnje leto izvedene zgodovinske manifestacije dokazujejo, kako živ in neposreden je v delovnih ljudeh še spomin na narodno osvobodilni boj, kako trdne so pridobitve tega boja vtakne v temeljne družbene ureditve, kako se utrjuje

ta v socialistični skupnosti moralna obveznost in neizbrisljiv dolg do vseh tisočev, ki so dali domovini največ kar mora dati človek — svoje življenje.

Revolucije nastajajo iz spoznanja množic, da v starih neznostnih razmerah ne more več živeti, ko ni več drugega izhoda in poti kot poslednji odločilni boj. Jugoslovansko ljudstvo ni imelo druge poti, komunisti pa so bili tolmač in utrjevalec te zavesti v ljudstvu, kar so še danes pri uveljavljanju nove ustave in v njej uzakonjene pravice delovnega človeka.

Naše ljudstvo pojmuje revolucijo globoko in neposredno. V ljudski zavesti je danes jasno to, kar je bilo pred revolucijo jasno samo Titovi

(Nadaljevanje s 3. strani)

lektiva. Po zaslugi naših samoupravnih organov in njihovem velikem razumevanju za vse organizacije še zlasti pa ZZB ugotavljamo, da smo storili veliko v skrbi za člane ZZB

na področju stanovanjskih zadev, zdravstvene stopnje, delovne pogoje, družbene uveljavitve in medsebojnih odnosov. Člani naše organizacije bodo tudi v bodoče v prvih vrstah pri uresničevanju nalog in

smernic, ki jih je sprejel 10. kongres ZKJ.

Borili smo se in se še bomo za še lepši naš in naših naslednikov jutrišnji dan.

M. P.

Novi izdelki v TOSAMI

V oddelku konfekcije smo v letu 1974 popestrili delo z novimi stroji, izdelki in novim sterilizatorjem.

Bibo paličice, ki smo jih dobivali iz uvoza smo pričeli izdelovati sami. Izdelujejo se na stroju FLAU Maschinenbau.

Izdelku smo dali ime Bebi paličice. Izdelujejo se iz bombažne vate, ki je navita na konceh paličič, ki so lahko lesene, papirnate ali pa Bebi paličice so prožne, se ne drobijo in se ne cefrajo, zaradi česar so vsestransko uporabne pri negi dojenčka kakor tudi pri ženski kozmetiki. (Čiščenje nosu, ušes, popka, zdravljenje dlesni in podobno).

Stroj je postavljen v zgornji konfekciji in ga poslužujejo tri delavke: strojnik in dva pomočnika.

V tem letu smo začeli tudi izdelovati obliže Micropore (podjetje 3M). To je idealni medicinski adhezivni trak za prekrivanje kirurških ran, poškodb in podobno. Rabi se za pritrditev gaze, vate, ovojnega materiala itd. Micropore lepljivi trak je mikroporozen, bakteriostatki, nedražljiv, transpiranten (diha s kožo), transekretoren, brez alergijskih pojavov, popolnoma organske sestave (Rayon) in se lahko sterilizira... Časovno je lahko neomejeno apliciran (lahko se menja večkrat dnevno ali pa ostane na koži tudi več mesecev).

Micropore obliž se navije na papirnato cevko in se prodaja z ali brez dispanzerja. Izdelujejo se v štirih velikostih: 1,5 cm krat 10 m, 2,5 cm krat 10 m, 5 cm krat 10 m in 7,5 cm krat 10 m.

Konfencioniranje Micropore obliža se vrši na stroju AROW, ki ga poslužuje ena delavka — strojnik.

Zvite obliže pakira druga delav-

ka in jih vlaga v kartonske škatle.

V oddelku konfekcije se je do sedaj steriliziralo v starem avtoklavu okrogle oblike v katerega je delavka porinila naložen voziček z artikli pripravljenimi za sterilizacijo. Sterilizator je nato z vijaki zaprla, spustila paro in nato kontrolirala potek sterilizacije. V prostoru je bilo v času steriliziranja polno vroče pare. V mesecu maju letošnjega leta smo končno zamenjali starega z novim — izdelanim v podjetju ODELGA. Sterilizator je najnovejše izvedbe. Vrata se odpirajo s pritiskom na gumb, vloži se voziček z artikli pripravljenimi za steriliza-

cijo in se s pritiskom na gumb vrata zaprejo. Pričetek sterilizacije se izvrši s pritiskom na gumb. V sterilizatorju je vgrajena kontrola tako, da se lahko zasleduje potek sterilizacije. Če v času sterilizacije pritisk pare pade, potem se sterilizacija avtomatsko ponovi. Diagram, ki se nahaja na sterilizatorju pokaže čas sterilizacije in označi temperaturo, ki se je v tem času odvijala v sterilizatorju.

Novi sterilizator lahko uporabljamo tudi v slučaju, da ga montiramo tako, da se nahaja v prostoru, ki je razdeljen na predprostor in na sterilno sobo. V tem slučaju se artikli za sterilizacijo vložijo na eni strani na prva vrata, se sterilizirajo in nato na druga vrata potisnejo v sterilno sobo.

Pavla Kamin



Strokovnjaki pri zagonu novega stroja v konfekciji

Problematika v prodajni in nabavni službi

Naša prodajna služba se že daljše obdobje srečuje s problemom pomanjkanja nekaterih izdelkov iz našega proizvodnega programa.

V letošnjem letu se prvič sreču-

jemo s problemom pomanjkanja izdelkov, ki so namenjeni široki potrošnji.

Zlasti problematična je oskrba naših kupcev s cik-cak vato, jasmin

vato v obeh pakiranjih, tetra plenicami ter BEBI palčkami. Isti problem je pri Mölny hlačkah, saj nimamo na zalogi nikoli vseh števil. Nadalje je problem z avto apotekami, ki nam jih proizvodnja ne more izdelati v željenih količinah.

Posledica pomanjkanja naštetih proizvodov bo očitna. Kupci ne morejo čakati na naše dobave dalj-

(Nadaljevanje na 5. strani)

(Nadaljevanje s 4. strani)
ša obdobja. Pomagajo si s tem, da blago naročajo pri naši konkurenci.

Res je, da proizvodnja izvršuje letni plan, vendar bi kljub temu morali mi vsi stremeti k temu, da bi v največji možni meri proizvodnjo povečevali tam, kjer so velike možnosti prodaje. Naša želja, predvsem pa cilj je ta, da tudi v konjukturi kupce zadovoljimo, ker bomo le s takim ravnanjem imeli uspehe tudi v stagnaciji.

Poseben problem pa se kaže pri izdelkih, ki so namenjeni zdravstveni službi. Tudi tu naše zmogljivosti ne krijejo vseh potreb zdravstva. Zlasti so problematični kaliko in mull tkani ovoji, krep, virel ten, tosama elastični ovoji ter sanitetna vata.

Najtežji in najbolj kritični primer pa je oskrba z gazo, ki je osnovni artikel bolnic in ki ni nadomešljiv z nobenim drugim izdelkom.

Po informacijah, ki smo jih prejeli iz terena so bili pogosti primeri ko bolnice niso mogle vršiti opera-

cij zaradi pomanjkanja gaze. Vzrok za tako stanje izvira iz osnovne surovine bombažne preje.

Ze daljše časovno obdobje je predmet večnih razprav pomanjkanje bombažne preje. Nezaodstna preskrba nabavnega trga s kartonsko embalažo ima svoj vzrok v pomanjkanju osnovne surovine — celuloze.

Nadalje na trgu primanjkuje plave folije, iz katere nam naši dobavitelji izdelujejo PVC apoteke tako, da nam nikdar niso od njihove strani poslale tiste količine apotek, ki smo jih naročili in določili tudi roke dobav. S strani nabavne službe so bili in bodo storjeni določeni ukrepi, da bi se situacija s preskrbo normalizirala. Vendar do sedaj ti naporji niso vedno bili uspešni, kljub temu, da imamo sklenjene medsebojne pogodbe z dobavitelji in da so bili tudi medsebojni kontakti dokaj pogosti na vseh ravneh poslovnega sodelovanja.

Primer pomanjkanja bombažne preje je na našem trgu prisoten že

precej časa pa še vedno ni videti rešitve tega perečega problema. Proizvajalci bombažne preje le to vedno izvažajo, ker imajo tam ugodnejše cene kot doma.

V sedanji gospodarski situaciji je nujno, da se vsaka Temeljna organizacija združenega dela čim prej prilagodi spremembam, ki se tekoče porajajo na trgu tako v spremembi ali zamenjavi posameznih surovinskih materialov (predvsem je to kemična industrija lepila, kisline itd.), kot tudi v vstrajnem porastu cen.

Vsaka napoved o skorajšnjem izboljšanju bi bila dokaj optimistična, n bi nas dejansko odtujila od realnega stanja v katerem se trenutno nahaja gospodarstvo.

Razumljivo pa mora biti vsakemu posamezniku, da le s skupnim konstruktivnim sodelovanjem vseh lahko poiščemo rešitve tistih problemov, ki se porajajo pri nas doma.

Z. Merčun in Š. Rozman

Uvodno izobraževanje

Zaradi vse večje zapletenosti proizvodnih in tehnoloških procesov ima izobraževanje na delovnem mestu v zadnjem času važno mesto, saj primerno izvajamo strokovno izobraževanje povečuje učinkovitost pri delu in tudi varnost pri delu.

Posebno mesto v okviru tovrstnega izobraževanja ima takozvano uvodno izobraževanje, ki zadeva delavce ob vstopu v delovno organizacijo, in pa tudi delavce premeščene na drugo delovno mesto med delom (.55 in 46. člen).

veznosti predhodnega izobraževanja govorita tako sedaj še veljavna Temeljni zakon o varstvu pri delu in republiški zakon o varstvu pri delu, kot tudi osnutek novega Zakona o varstvu pri delu (člen 14). Za dosedaj svojega namena se uvodno izobraževanje deli na dva sestavna dela in sicer:

- tehnični del
- praktični del.

Pri nas velja, da morajo novoza-
posleni ob vstopu na delo obiskati

izobraževanja na delovnem mestu je vsklajen s poskusnim delom, če je za tisto delovno mesto predvideno (31. člen samoupravnega sporazuma), sicer pa se vskladi z določili sistemizacije. Uvodni tečaj, ki zajema teoretični del uvodnega izobraževanja, se v osnovi dele: splošni del, strokovni del ter varstvo pri delu.

Pri splošnem delu uvodnega tečaja dobijo novosprejeti osnovne informacije o naši delovni organizaciji, o njenem poslovanju in o organih samoupravljanja. V strokovnem delu delavci spoznajo v osnovi uporabljene tehnološke procese in materiale, s katerimi bodo imeli opravka pri bodočem delu.

Varstvo pri delu, ki zajema poleg predpisov in osnovnih principov varnega dela, tudi področje požarne varnosti, zaradi povečane požarne nevarnosti.

Na opisan način se uvodno vzgajajo novosprejeti delavci v Tosami že vrsto let.

Napodlagi dosedanjih izkušenj se zdi tak način priprave za bodoče delo in življenje v Tosami primeren.

Zadnji uvodni tečaj je bil 18. maja in je bil namenjen sodelavkam (8), ki so bile sprejete v različne proizvodne oddelke. Razumljivo pa je, da uvodno izobraževanje teh sodelavk s tem ne sme biti končano, saj se praktično priučevanje na delovnem mestu z nastopom dela po takem uvodnem tečaju šele prične, kajti šele s pridobljenimi teoretičnimi znanji in praktično osvojenostjo ter poznavanjem nevarnosti, ki nastajajo na delovnem mestu, začnejo lahko delavci opravljati delo na delovnem mestu samostojno.



Novosprejeti delavci v TOSAMI so deležni posebne skrbi. Novosprejete delavke pri uvajalnem tečaju

Uvodno izobraževanje ni samo stvar in dobra volja organizacije združenega dela, ampak je to zakonsko predpisan način spoznavanja dela na novem delovnem mestu. O ob-

vodni tečaj, ki zajema teoretični del uvodnega izobraževanja, medtem, ko se praktično vzgajajo na delovnem mestu pod nadzorstvom nadrejenega osebja. Čas praktičnega

Nekaj misli ob zaključku tečaja!

Ko smo hodili na predavanja za kvalifikacijo moram priznati, da so bila dobro podana. Ni mi žal, čeprav sem starejša, da sem hodila, ker sem slišala marsikaj novega.

Zelo zanimiva so bila strokovna predavanja, saj smo imeli razlago strojev, surovin, kemikalij, predelave do končnih izdelkov ter kontrole, današnje gospodarsko poslovanje in upravljanje, varstvo pri delu ter požarno varnost. Ne sme-

SAMO, da bi še drugi obnovili svoje znanje.

Pregovor pravi: »Človek se uči do smrti« in to tudi drži. Čeprav delavec, se moraš če hočeš slediti temu hitremu tempu današnjega časa, vedno in povsod izobraževati. Slediti moraš kulturnemu, gospodarskemu in duhovnemu življenju ne samo v neposredni bližini, pač pa v narodnostnem pogledu, tako v Sloveniji, Jugoslaviji, kakor tudi

rine, ki smo jih prejeli iz preteklosti spoštujemo, današnje pa upoštevajmo in cenimo tako, da bodo tudi znanjci prejeli kaj dobrega iz naše dobe.

Mladina ima danes mnogo boljše pogoje, a jih ne zna izkoristiti. Ne zna ceniti truda, ki so ga vložile že generacije pred njimi, zato, da imamo danes boljše življenje. Kakšno trpljenje je bilo med vojno, pa tudi po njej, ko ni bilo dostikrat kruha. Se danes me srce zaboli, ko vidim, kaj nekateri delajo z njim. Mnogo je ljudi, ki ga še stradajo, ne vemo pa, če ga bomo imeli v izobilju vedno tudi mi. Na svetu je še mnogo krivic, zato ker dobrine sveta niso pravično razdeljene, tako, da bi vsi ljudje imeli človeka dostojno življenje.

Človek je družbeno bitje vendar je vse tako urejeno, da se dopolnjujemo v družini, kakor v družbi in kolektivu, drug drugega od zadnjega delavca do vodilnega.

Meni se dozdeva, da bi moralo biti tako, kakor je v naravi tudi med ljudmi. Od najmanjše mravlje ali čebelice ter cvetice, do najvišjega drevesa, gore in morja, se vse lepo dopolnjuje in vsak ima svoj cilj ali funkcijo, ki jo vestno izpolnjuje v spošten dobrotit vse narave.

Zato bi se morali še marsikaj naučiti, da bi razumeli in upoštevali tudi želje drugih in njih potrebe, s tem se pa osrečavali tudi sami. Zadovoljen človek je tudi srečen.

S. M.



42 delavcev si je pridobilo KV konfektionarja

mo prezreti tudi predavanja o odnosih med ljudmi. Marsikatero snovo bi lahko napisali tudi v TO-

po celem svetu.

Radi občudujemo in posnemamo druge narode in kulturo. Vse dob-

KONTROLA IZDELKOV

Kontrola izdelkov poteka pri nas v glavnem le v laboratoriju. Glede na izgled izdelkov je mnogo manj učinkovitosti kot bi jo lahko dosegli s kontrolo v oddelku.

V proizvodnji imamo kontrolo uvedeno do sedaj le v oddelku filtrov. Podobna kontrola je sicer tudi v konfekciji pri izdelavi Mölny hlačk. Proizvodnja filtrov je ena tistih, kjer se izdelava največ komadov, kjer lahko ena napaka na stroju že v petih minutah povzroči, da gre v odpadke mnogo filtrov. že pri samem začetku proizvodnje cigaret-nih filtrov, ko so se ti izdelovali še iz staničevine in vate se je uvajala kontrola. Bila sta le dva stroja in se je kontrola z večkratnim odvzemom vzorcev pri strojih izvajala v laboratoriju.

Ko se je proizvodnja povečala, filtri so se izdelovali na štirih strojih, se je pričela uvajati medfazna kontrola v proizvodnji, izhodna pa v laboratoriju. S povečanjem kapacitet, z novimi materiali pa je ta potreba postala nujnost.

Tako danes kontrolirajo proizvodnjo filtrov na osmih strojih v vsa-

ki izmeni dve kontrolorki. Pregledujeta kaliber — premer filtra, ki mora biti zelo točen zaradi nadaljnje predelave v tobačni tovarni; vsebnost triacetina — topila, ki raztaplja acetatno vlakno. Pri pomanjkanju triacetina so filtri prelahki, prazni, nimajo zahtevane trdnosti, pri prevelikem odstotku triacetina pa se surovina za filtre — acetatno vlakno raztopi. Pomembna je tudi lepljenost. Fitri morajo imeti primerno zunanje in notranje lepljenje. Notranje drži acetatno vlakno na papirju, da ni težav pri rezanju filtrov. Zunanja lepljenost pa pomeni, da je ovojni papir lepo zlepjen, filter se drži skupaj. Ne smejo pa se zlepljati.

Veliko napak se še pojavlja: različna teža, nepravilna dolžina, slab rez (poševno rezani filtri). Izdelujemo namreč filtre različnih dolžin in kalibrov in zaradi stalne menjave teh dimenzij še večkrat pride do podobnih napak.

Kjllub taki kontroli se še vedno pojavijo na trgu filtri, ki niso kva-

litetni, ker najmanjša nepazljivost povzroči velike količine slabih izdelkov. Zato imamo večkrat še izhodno kontrolo. Njena naloga je v tem, da pregleduje že zapakirane filtre in v kolikor se ugotovi, da je na nekem stroju večja napaka, se pregleda vsa količina, da se slabi lahko izločijo. Prav tako lahko izhodna kontrola ugotavlja napake, ki se ne pojavijo takoj ampak šele čez nekaj ur (slaba lepljenost). S takim načinom kontrole je res majhna možnost, da bi prodajali nekvalitetne izdelke, seveda s poudarkom, da so tudi surovine kvalitetne.

Stremeli bomo za tem, da bo izhodna kontrola potekala skozi vse leto, saj bo to v dobro nas vseh, ker predstavlja proizvodnja filtrov velik del našega dohodka.

Podobne načine kontrole bomo skušali postopoma uvajati tudi v drugih oddelkih, saj kupci naših ali drugih izdelkov zahtevajo za svoj denar res kvalitetno blago.

M. P.

Kje in kako bomo letovali?

Vprašanje, ob katerem se ustavimo vsako leto. Ponavadi oddamo naše prijavnice in čakamo kako bo odločil odbor — kje in kdaj bomo letovali.

V Novigradu, v borovem gozdičku v Pineti, bomo letos postavili še eno, torej sedmo hišico.

Plažo so lepo uredili, tudi za otroke je preskrbljeno — peskovnik, gugalnice. Igramo lahko tenis, odbojko, balinamo in še kaj se lahko spomnimo.

Za žejne tudi skrbijo, za majhne otroke kupujemo sadje v bližnji trgovini, kjer so nam na razpolago tudi druge vsakdanje potrebe.

Ce zvečer želimo zaplesati ob modernih zvokih, se odpeljemo v mesto — Novigrad ali malo dlje, v Preč.

Torej, v Novigradu si bomo dopust oblikovali po mili volji, saj tu denar ni visok 60.— din za odrasle člane in 36.— din za otroke od 3 do 15 let. Primakniti bo treba le nekaj dinarjev za turistično takso (morda 2,50 din dnevno po osebi od 10. leta dalje tudi za otroke). Preobleka posteljnega perila je že vračunana v penzion.

Nekateri se rajši odločijo za letovanje v Izolo. Ima res nekatere prednosti. Do tja nas vodi le eno in pol urna vožnja, zdaj verjetno še manj, ko za nekaj stotakov cestnine preskočimo »kačje ride«. Tudi tu so hišice (mi imamo 2) posejane med macesni. Letos nameravamo postaviti še prikolico — seveda bomo vsi zelo pazili nanjo.

Hranimo se po želji — mislim, lahko si pripravimo sami zajtrk ali kak drug obrok in se naročimo le na kosilo ali večerjo. (Seveda smo gospodinje odločno proti, rekoč, naj nas vsaj enkrat na leto drugi postrežejo, saj smo skozi vse leto site kuhanja, pomivanja, pospravljanja).

Mesto je poleg naselja in prav prijetno za večerne sprehode, ko si bomo ob oranžadi in sladoledu svežili razgreta telesa.

Morda bomo še skočili pogledat naše lepo mesto — Portorož, če pa bomo imeli s seboj potni list, odhitimo pokukat na »Ponteroso«.

In kakšne so cene posameznim obrokom:

— zajtrk	10,00 din
— kosilo	20,00 din
— večerja	15,00 din
— nočnina	7,40 din

ali celotni penzion 52,50.— din. Res, lahko si pripravimo cenen dopust!

Tistim, ki ni do »slane vode« in gneč kopalcev, se bodo odpravili uživati v planine.

Dve koči imamo. Če je izbrana družba, na mizi pa sladko vince, so tudi tu preživeti dnevi dopustniški dnevi čudoviti!

Kjerkoli bomo že, povsod sta za razpoložene potrebna »merica« dobre volje in duhovitosti, pa naj si bo ob morju, v planinah ali doma ob namakanju nog v slano vodo.

Torej, kjer koli — vesel in brezskrben dopust!

BV

Razvoj mehanične delavnice

Odkar obstoja v TOSAMI mehanična delavnica, so bile izvršene že tri selitve.

Prvotna delavnica je bila poleg stare kurilnice. Zgrajena je bila v jeseni leta 1945. To je bila manjša delavnica, v kateri je bilo zaposlenih le pet ključavničarjev.

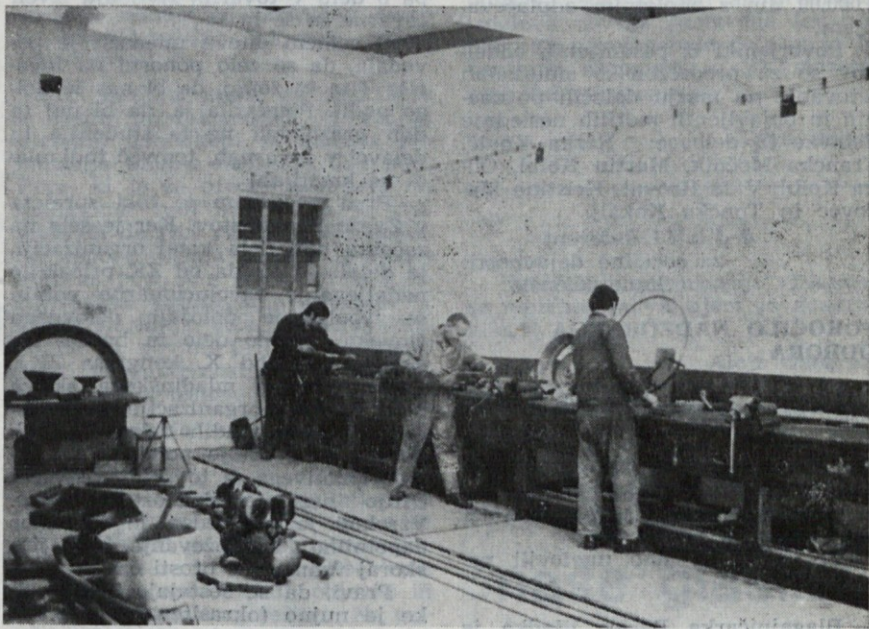
Takrat ni bilo na razpolago strojev, kot jih imamo danes. Skoraj vse delo smo opravljali z ročnim orodjem. Tako smo izdelovali ročno predvsem razne strojne dele in zobčnike. V delavnici je bila delovna miza, stružnica, stoječi vrtilni stroj, avtogeni varilni aparat, stoječi brusilni stroj in batna stiskalnica. Imeli smo tudi kovaško ognjišče.

Prva selitev je bila izvedena že leta 1951. Zaradi preureditve proizvodnih prostorov se je delavnica premestila v bivši prostor trgalnega stroja oziroma na sedanje mesto.

V primerjavi z današnjo delavnico je bila zelo majhna in slabo opremljena s stroji in orodjem. Ker še nismo imeli elektro varilnega aparata, smo si ga sposojali pri Zajcu na Viru. Dnevne potrebe pa so bile vedno večje, zato smo v letu 1954 nabavili elektro varilni aparat.

S širitvijo tovarne je nastala potreba po večji in boljši delavnici.

Druga selitev in razširitev je bila 1957. leta. Po tem letu smo se še bolj modernizirali. Prostor, v katerem smo tedaj delali, se je enkratno povečal. Zaposlenih je bilo že dvanajst ključavničarjev. Ta prostor pa se je razdelil v: kovačnico, varilnico, v priročno skladišče in v delavnico. V tem razdobju je dobila delavnica več novih strojev kot npr.: univerzalni reskalni stroj, stružnico 2500, stružnico 800, dva stoječa brusilna stroja, dva ročna brusilna stroja, (Nadaljevanje na 8. strani)



Novi prostori mehanične delavnice

(Nadaljevanje s 7. strani)
tri ročne vrtnalne stroje, dva elektrovarilna aparata, strojno žago, več jeklenk za kisik in dizus plin, razno orodje, nože ter orodno mizo.

Ker je bila delavnica prepolna, posebno še za časa dela, je bilo potrebno prizidati novo delavnico. Sedaj smo se razdvojili v delavnico za strojno obdelavo in delavnico za ročna dela. Današnja mehanična delavnica je dobro opremljena z najrazličnejšimi stroji in orodji, zato

opravljamo tudi usluge za druge delovne organizacije, ki nimajo takih strojev.

Naša osnovna naloga je, da skrbimo za nemoten potek proizvodnje (razna popravila), vzdrževanje strojnega parka in vzdrževanje raznih nadomestnih delov in tudi izdelava strojev.

Ob vsakdanjih težnjah in problemih smo se velikokrat ustavili pri nagrajevanju, ker so se nam raz-

merja med ključavničarji iz obratov in nami, zdela nepravilna.

Lahko pa se pohvalimo, da se je v naši delavnici izučilo veliko ključavničarjev, lahko bi rekli, skoraj vsi, ki so v podjetju zaposleni na teh delovnih mestih.

S tem kratkim kronološkim pregledom, je zajet razvoj našega oddelka, njegova pomembnost in življenje v njem.

G. V.

Sindikalna dejavnost

Na praznovanje delavskega praznika v Trbovljah ob obletnici zloma orjune bo odšlo iz naše OZD 10 delavcev članov IOOS ter predsedstva aktiva mladih delavcev. Prizadevanja, da bi se te manifestacije udeležilo več delavcev niso uspela, ker nismo kljub naporom mogli najeti avtobusa za prevoz udeležencev.

S soglasnim sklepom IOOS je tov. Anton Dolenc izbran za delegata zvezne panožne konference, ki bo obravnavala integracijo v tekstilni industriji.

Predsednik IOOS:
Viljem Dolenc

SOCIALNI REFERAT

Ker še ni bila narejena analiza dohodkov na družinskega člana vseh zaposlenih v naši OZD je IO sklenil najbolj socialno ogroženemu članu dodeliti enkratno denarno darilo v znesku 2.000,00 din.

Za odpravljanje posledic poplave je IO odobril Zinki Rode posojilo 3.000,00 din z enoletnim odplačevanjem.

Poverjeniki iz posameznih oddelkov so za predsezonsko sindikalno letovanje na morju določili po znanih in objavljenih merilih naslednje delavce in delavce: Rezka Kovič, Francka Močnik, Martin Kolbl, Cilka Kolbl, Vida Hrovat, Kristina Mazovec in Tončka Kokalj.

Referent
za socialne dejavnosti:
Stane Klopčič

POROČILO NADZORNEGA ODBORA

Dne, 25. aprila 1974 sva s tovarišem Venceljem Vodnikom, članom nadzornega odbora pregledala sindikalno blagajniško knjigo. V njej so bili zabeleženi izdatki in prejemi sindikalne organizacije TOSAMA Vir za leto 1973.

Pri pregledu smo ugotovili naslednje:

— Blagajničarka Berlec Vladka je vestno in natančno vodila bla-

gajniško knjigo.

— Kljub temu da je športna rekreacija zdrava in potrebna vsakemu delovnemu človeku in je našo dolžnost tovrstno dejavnost podpirati sva mnenja, da smo porabili za to preveč sredstev.

Naš razgovor

To ni zgolj slučaj, da smo v mesecu maju v katerem praznujejo mladi širom Jugoslavije svoj dan, povabili na razgovor mladinko iz naše srede, MAJDO DORIČEVO:

Majda je prišla k nam pred dva letoma, in se kot mlada delavka takoj vključila v delo mladine.

Veliko sva se pogovarjali, predvsem o delu mladine v naši delovni organizaciji in v občini Domžale, pa o delu v tovarni, življenju izven tovarne in še in še...

O samem dnevu mladosti je povedala, da so zelo ponosni na tovariša Tita in želijo, da bi nas še dolgo vodil. Poudarila je, da bi naj ta dan praznovali ne le študentje in delavci v tovarnah, temveč tudi mladi na kmetijah!

Pred nedavnim je bila sprejeta v Zvezo komunistov. Ker je šele na začetku poti dela v tej organizaciji, je dejala le to, da od ZK pričakuje nadaljevanje revolucionarne poti in še izboljšanje položaja delovnega človeka. Plodno delo in bogate zaključke tudi od X. kongresa ZKJ.

Kot članica mladinskega aktiva naše delovne organizacije in sekretarka aktiva mladih delavcev občine Domžale, mi je povedala marsikaj zanimivega. V tovarni predvsem čutijo nezainteresiranost mladine. Vzrokov je več, eden je vsekakor dopolnilno izobraževanje, ki jim skoraj vzame ves prosti čas.

Pravi, da se sestajajo le takrat, ko je nujno (okrasitev tovarne, iz-

(Nadaljevanje na 9. strani)

— Premalo pa je poskrbljeno za pomoč socialno ogroženim družinam in tudi pomoč ob smrti sorodnika je premajhna.

Novemu izvršnosindikalnemu odboru bi predlagala, da v začetku smotrnejše naredi plan izdatkov za posamezne dejavnosti.

Predsednik
nadzornega odbora:
Habjan Mara



leti). Prepričana je, da so mladi vojni delati, samo upeljati bi jih bilo potrebno. Organizirati razne akcije — čiščenje tovarniške okolice, tekmovanje med oddelki v proizvodnosti in podobno. Potrebno bi tudi bilo večje medsebojno sodelovanje z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami in samoupravnimi organi. Organizirati morda kratke seminarje s področja družbeno-političnega in samoupravnega dela.

Pohvalim jih, ker se izobražujejo.

Tudi sama se je vpisala na srednjo tehniško šolo — in ji ves prosti čas skorajda vzame učenje.

Tudi to je ena velikih nalog mladih, — več se bodo naučili — več bodo prispevali naši družbi.

V občinskem merilu pravi Majda, je to drugače. Delo voditelja organizacije opravlja poklicno in to je vse drugače, kot če imaš poleg svojega rednega dela, osebnih obveznosti, še takole odgovorno nalogo nad seboj.

Kljub temu ni črnogleda in upa, da bo mladina odigrala isto vlogo, za katero je pozvana in ji tudi zaupamo. Želijo si le pomoči in zaupanja...

Umaknili sva se s pogovora o delu v družbeno-političnih organizacijah in se pomenkovali o življenju izven tovarne.

Ponovila je željo, da bi dosegla poklic, za katerega se je odločila.

S sodelavkami se lepo razumejo, samo čudi se, da tako malo zasluži. Napne vse sile in moči, da čim več naredi, ampak tistega zelenega učka ne doseže.

Popoldne, če ni v šoli ali s knjigo v roki, za pripravo na izpit, sodeluje v radioklubu v Moravčah. Pove, da je ta hobi zelo zanimiv, saj se s posebno abecedo pogovarjajo s celim svetom.

Rada tudi hodi v planine, pa kvačka, veze.

Vem, da mi ni uspelo zajeti vsega izrečenega, saj je bila tako prijetna sogovornica, da sem jo le poslušala, list pa je ostal nepopisan.

B. V.

Množična inventivna dejavnost in stimulatивно nagrajevanje

Vrsta držav bodisi kapitalističnih ali socialističnih (Nemška demokratska republika, Sovjetska zveza, združene države Amerike, Zvezna republika Nemčija in drugi) imajo zelo razvito množično inventivno dejavnost.

V naši državi je zastoj na področju inventivno inovacijske dejavnosti tako pogosto navajan, da teh podatkov ne bom ponavljal. Takoj v začetku je treba poudariti, da patenti in izumi niso edina oblika tehnološke ustvarjalnosti, glavno torišče tega dela predstavlja množično sodelovanje kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev, tehničnikov s trokornjakov in raziskovalcev, pri reševanju proizvodnih problemov, izboljševanju tehnoloških procesov ter formiranju novih tehničnih rešitev.

Izumi in patenti so le ena najvišjih uradno priznanih oblik dejavnosti, ki so sorazmerno maloštevilni tudi v omenjenih državah, saj se smatra razmerje 50 do 100 tehničnih izboljšav in racionalizatorskih predlogov na en uporabljen izum, kot povsem normalno.

V naši delovni organizaciji imamo tudi organizirano inventivno dejavnost. Imamo komisijo za izume in izboljšave in pravilnik, ki ureja to aktivnost. V zadnjem mandatnem obdobju od leta 1969 do 1973 je bilo prijavljenih 16 izboljšav, od tega je bilo 8 realiziranih, dva predloga pa sta še v postopku.

V zadnjem času je čutiti nekakšen zastoj v tej pomembni aktivnosti. Mislim, da tega ne smemo dovoliti. V interesu nas vseh je da inventivno dejavnost, ki jo imamo, ki pa glede na število prijavljenih predlogov v štiriletnem obdobju ni

množično, razvijemo v resnično množično dejavnost.

V kratkem obdobju odkar obravnavamo in izplačujemo osebne dohodke po sistemu stimulativnega nagrajevanja že ugotavljamo, da so dosežene osnove (v %) relativno nizke, to velja še posebno za kriterij obseg dela na delavčevo uro (produktivnost), obseg proizvodnje in obsega prodaje. Edino pokritje (rentabilnost) je za enkrat še kar enakoverno doseženo. Nobenega dvoma ni, da je lahko, da posamezni planski cilj ali kriterij ni najbolje določen in da to zahteva popravke. Napačno pa bi bilo iskati večje osnove (%) za izplačilo stimulativnih osebnih dohodkov, izključno samo v zmanjševanju delovnih obvez (normativov).

Pri iskanju meril za doprinose k večji produktivnosti in večjim osebnim dohodkom iz naslova stimulacije imamo na voljo dve poti. Prva, ki je že precej izrabljena in mnogokrat tudi nečloveška je zahteva, da delavci vložijo večje delovne napore. Druga pot pa je ravno obratna prvi, ker gre zato, da z izboljšavami proizvodnih procesov v smeri olajšanja dela, z racionalizacijami in novimi prijemi dosežemo večjo produktivnost, večje doprinose in večje osnove za stimulacijo.

Kombinacija stimulativnega nagrajevanja in množične inventivne dejavnosti (MID) je po mojem mnenju možna. Sistem stimulativnega nagrajevanja že razkriva in bo še bolj razkrival probleme, tehnološke, organizacijske in druge. Probleme je potrebno evidentirati, objaviti in razpisati nagrade za rešitve. Na primer pri stroju mimosept pakira vložke sedem delavk, če bi bilo paki-

ranje avtomatično, bi to lahko opravljali dve delavki ipd...

Množična inventivna dejavnost je pogoj za večje doprinose, večjo produktivnost in večje osebne dohodke. Odprava zavisti pa je pogoj za razvoj množično inventivne dejavnosti. Če bomo od idej posameznikov vsi imeli večje osebne dohodke zakaj ne bi le-ti dobili toliko, da bodo spodbujeni še za nove ideje. Pogoj za razvoj inventivne dejavnosti je tudi razmejitev med delovno dolžnostjo in inventivno dejavnostjo, delovna dolžnost je delati tekoče, zagotavljati tekočo proizvodnjo, vsak predlog tehnoloških izboljšav, racionalizacij ali predlogov za izdelavo novega proizvoda ter predlogi za nove metode dela pa so inventivna aktivnost in jih moramo tako tudi obravnavati.

Tone Dolenc

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji »Tosama« se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč.

Alojz Gaberšek

**Dopisujte v
naše glasilo!**

PREHRANA IN ZDRAVJE

dr. Vera Ragaci

vodja službe za higieno prehrane
Zavoda SRS za zdravstveno varstvo

Način prehrane ima pomemben vpliv na zdravstveno stanje. Slaba prehrana povzroča hipovitaminoze, bolezen »kalorično proteinskega primanjkljaja«, anemije in vrsto drugih, ki so po deželah v razvoju še vedno pogostne. Pomanjkanje ene ga in več hranil v prehrani pa vpliva tudi na rast in razvoj mladega organizma, zvišuje sprejemljivost za nekatere nalezljive in druge bolezni ter zmanjšuje delovno storilnost. Te posledice nezadostne prehrane pa še vedno zasledimo tudi v razvitih deželah, kjer je prehrana slaba bodisi zaradi slabega ekonomskega stanja ali neustreznih prehranskih navad. Tudi preobilna ali enostranska prehrana je lahko v zvezi s celo vrsto boleznih in obolenj prebavil. Prav te bolezni so v razvitem svetu eden glavnih vzrokov smrti in prezgodnje invalidnosti. Seveda je prehrana samo eden izmed dejavnikov, ki pospešujejo nastanek teh boleznih in slabšajo njihov potek.

V zadnjih 50. letih se je način prehranjevanja zelo spremenil. Zaradi spremenjenega načina dela, delovnega časa in zaposlenosti žena smo dandanes navezani na prehrano izven doma. Veliko število ljudi poišče vsaj en obrok hrane zunaj doma, najpogosteje na delovnem mestu. Sestav in higienska kakovost tega obroka zato tudi bistveno vpliva na način celotne prehrane in s tem na zdravstveno stanje ljudi. Veliko skupin otrok in mladine se hrani v šolah in vzgojno varstvenih ustanovah. Pri otrocih in doraščajoči mladini pa je še posebno važno, da so ti obroki hrane v skladu s prehrabeni potrebi. Vrh tega pa ne smemo pozabiti, da s tem otroku privzgojimo tudi pravilne prehranske navade. V zadnjih letih se je povprečna življenjska doba podaljšala.

Kot zdravstvene delavce pa nas predvsem zanima, kakšna je naša prehrana in kakšne so glavne napake v našem načinu prehranjevanja. Daljše spremljanje našega načina prehrane je pokazalo, da prehrana kalorično ustreza. Tista skupina prebivalstva, ki opravlja najtežja fizična dela, izravna svoj kalorični primanjkljaj in slab časovni razpored prehranskih obrokov z obrokom, ki ga dobi na delovnem mestu. Preveč kalorij v prehrani ima tista skupina prebivalstva, ki opravlja lahka fizična dela in ima torej manjše kalorične potrebe. V

porastu je predvsem potrošnja maščob v prehrani, sladkorja in slaščičarskih izdelkov. Upada pa poraba žit in krompirja.

Poraba živilskih beljakovin — snovi, ki so najpomembnejše za naš organizem — je sicer v porastu in povprečno zadošča. Seveda ne moremo trditi, da je poraba zadostna pri vseh skupinah prebivalstva, ker je še vedno premajhna pri prebivalstvu, ki ima nizke osebne dohodke in večje število družinskih članov ter slabe prehrabene navade. Isto kakor za živalske beljakovine velja tudi za nekatere vitamine in minerale, ki še vedno niso zastopani v naši prehrani v najustreznejših količinah.

Nižja opraba beljakovin v primerjavi s celo vrsto evropskih držav ni samo posledica gospodarskih razmer, ampak tudi neustreznih prehrabnih navad. Premalo uživamo mleka, ki je razmeroma cenen izvor živalskih beljakovin, kalcija in nekaterih vitaminov. Naša poraba mleka je na dne evropske lestvice. Potrošnja zelenjave in sadja je v zadnjih letih sicer v rahlem porastu, vendar še vedno ni ustrezna in kaže velike sezonske spremembe, kar je posledica neorganiziranosti tržišča in cen. Kalorije tako imenovane zaščitne hrane (meso, zelenjava, sadje, nekateri mlečni izdelki) so nesorazmerno dražje od kalorij, ki izvirajo iz žit in maščob. Ne smemo pa zanemariti tudi varčevanja pri hrani zaradi kupovanja »standardnih in prestižnih« predmetov.

Ker ima torej prehrana v obratih družbene prehrane, vzgojno varstvenih ustanovah, internatih, šolah in šolskih mlečnih kuhinjah pomemben delež v naši dnevni prehrani, jo moramo usmerjati, nadzorovati in pospeševati. Podatki o načinu prehrane v te ustanovah nam

kažejo, da so tudi tod napake in pomanjkljivosti. Obroki v obratih družbene prehrane so preobilni, ponudeni prepozno in primanjkuje jim zaščitnih snovi. V zadnjem času je skrb za kakovost prehrane v obratih družbene prehrane ponekod manjša, število teh obratov pa ne narašča s potrebami; moralo bi jih biti veliko več glede na visoko število zaposlenih žena.

V šolskih mlečnih kuhinjah pa opazimo, da ponekod upada potrošnja mleka na račun drugih, prehrabeno manj vrednih živil.

Delovni čas je pri nas večinoma med 7. in 14. uro. Tudi šolarji in študentje obiskujejo šolo oziroma predavanja v dopoldanskem času. Nasploh opravljamo večino fizičnih in intelektualnih del v dopoldanskem času. Proučevanja in ankete pa so pokazale, da tudi do 60% zaposlenih pred prihodom na delo ne zajtrkuje. Delavci pred prihodom na delo pogosto popijejo le kakšno žgano alkoholno pijačo. Vrednost zajtrka pa tudi pri tistih, ki zajtrkujejo, ne presega 100 — 200 kalorij, medtem ko bi bilo zaželeno 400 — 500 kalorij. Ta način prehrane ima svoj negativni vpliv na delovno storilnost, kajti ta se po prihodu na delo ne dviga kot bi pričakovali, ampak naraste šele po malici t. j. po 10. uri. Opazimo tudi uživanje poživil, kot je črna kava, medtem ko nekateri do kosila ne zaužijejo ničesar.

Iz okvirnih podatkov, ki smo jih ugotovili, lahko sklepamo, da prehrana kljub izboljšanju še vedno ne usreza, kar se negativno kaže na zdravstvenem stanju. Izboljševanje hraen ni samo v rokah zdravstvene službe, temveč je odvisno od sodelovanja in načrtnega dela cele vrste strokovnih in družbenih delavcev ter ekonomskih dejavnikov.

Mladinci Tosama - občinski prvak v namiznem tenisu

Komisija za šport pri OK ZMS Domžale je priredila vrsto tekmovalj med MA v občini v počastitev dneva mladosti.

Na tekmovalju smo sodelovali tudi mladinci iz naše tovarne in sicer v streljanju in namiznem tenisu. V vsaki panogi so nastopali po trije mladinci.

Tekmovanje v streljanju je organiziral MA Induplati Jarše na strelišču v Jaršah, Naša ekipa v postavi Hafner Marjan, Drolc Janez

in Kerč Janez je med 16. nastopajočimi ekipami zasedla odlično sedmo mesto. Naši mladinci pa so posamezno dosegli naslednje rezultate:

Drolc Janez	122 krogov
Hafner Marjan	120 krogov
Kerč Janez	65 krogov

Skupaj: 307 krogov

Prav gotovo pa smo lahko veseli uspeha Hafner Marjana, Prenar Sil-

va in Štrukelj Marjana na sodelovanju v namiznem tenisu, saj so med 19. sodelujočimi ekipami osvojili prvo mesto in s tem postali

ekipni občinski prvaki za leto 1974. Tekmovanje je organiziral MA Groblje. Do osvojenega prvega mesta smo v predtekmovanju najhitre-

je premagali MA Lukovica z rezultatom 2:1 in MA Groblje II. ekipo pravtako z 2:1.

Kadrovske vesti

Od 12. junija do 11. julija praznujejo rojstni dan.

V KONFEKCIJI

Belcjan Ani 9. 7., Judež Milica 7. 7., Jazbec Olga 28. 6., Kerč Marta 16. 6., Klakočar Marica 1. 7., Lenček Malči, Marenk Vida 8. 7., Pirnat Mimi 1. 7., Škarja Marija 27. 6., Podbevšek Ani 9. 7., Hribar Lojz 21. 6.

V MIKALNICI

Judež Alojz 20. 6., Dragar Vinko 5. 7., Burja Dragica 7. 7., Cerar Olga 11. 7., Frelj Pavla 20. 6., Jenko Marija 15. 6., Kovačič Ani 28. 6., Kogoj Ivanka 14. 6., Rožič Ani 6. 7., Rokavec Marija 5. 7., Sedušak Ema 26. 6., Sušnik Ana-Nuša 12. 6., Brecljnik Nuša 19. 6., Cerar Pavla 29. 6.

V BELILNICI

Kovič Vida 29. 6., Gaberšek Ciril 7. 7., Gaberšek Alojz 19. 6.

PRI FILTRIH

Bandelj Helena 15. 6., Hrovat Vida 15. 6., Kočar Peter 21. 6., Požar Anton 22. 6., Majdič Olga 22. 6., Avbelj Olga 23. 6., Stare Olga 28. 6., Keršič Pavla 29. 6., Jeltnik Terezija 30. 6., Stirn Dragi 8. 7., Narobe Vera 8. 7.

V TKALNICI OVOJEV

Vulkan Jurij 19. 6., Kočar Milica 9. 7., Breznik Olga 11. 7., Kerč Milka 29. 6., Burkeljca Lojzka 25. 6., Markovič Milena 18. 6., Šimenc Ana 21. 6.

V AVTOMATSKI TKALNICI

Pust Ivanka 2. 7.

V PRIPRAVLJALNICI

Hribar Pavla 19. 6., Pojbič Lojzka 1. 7., Rokavec Marija 5. 7.

V SLUŽBI ZA ORGANIZACIJO IN NAGRAJEVANJE

Dolenc Anton 27. 6.

V SPLOŠNO-KADROVSKEM SEKTORJU

Kerč Olga 23. 6.

V TEHNIČNEM SEKTORJU

Kamin Pavla 24. 6.

V FINANČNEM SEKTORJU

Grajzer Vera 24. 6., Nahtigal Marija 1. 7.

V KOMERCIALNEM SEKTORJU

Đafič Edhem 1. 7., Ravnikar Ciril 1. 7., Borštinar Dušan 3. 7., Cedilnik Anica 5. 7.

PRI POMOŽNIH OBRATIH

Andrejka Anton 16. 6., Kump Ciril 28. 6., Capuder Alojz 21. 6., Volkar Ivan 9. 7.

ISKRENE ČESTITKE K ROJSTNEMU DNEVU

Rodili so se:

Guberinič Darinki — hči, Vode Mariji — hči, Cirar Ivanki — sin, Svetlin Mariji in Janezu — sin.

Staršem novorojenčkov priskrbo

čestitamo, malčkom pa želimo zdravo rast.

Poročili so se:

Grudnik Joži — poročena Grintal Lončar Viktor
Urankar Pavle

Tudi mi se pridružujemo z najlepšimi željami na novi življenjski poti!

V delovno organizacijo so prišli:

Kovič Marjetka v tkalnico ovojev
Perušek Marija " "
Novak Jožefa " "
Krušnik Franciška v konfekcijo
Pohorič Duša " "
Hriberšek Majda " "
Šarc Branislava " "
Cerar Marta " "
Štante Ana " "
Berk Matilda " "

Mnogo uspehov na delovnem mestu!

Iz podjetja so odšli:

Klopčič Dušan — sporazumno.
Hafner Tatjana — sporazumno
Dolinar Miloška — sporazumno

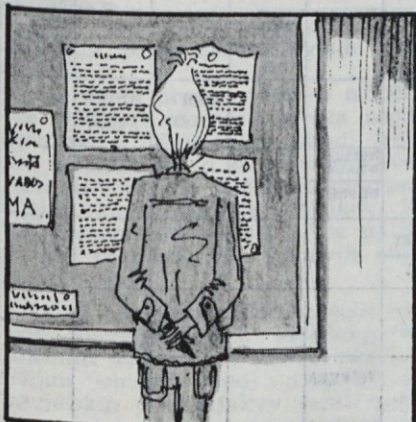
Tinca O.

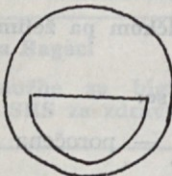

Izdaja: TOVARNA SANITETNEGA MATERIALA — DOMŽALE

Urejuje uredniški odbor:

Vladka Berlec, Dušan Borštinar — OOK
Viljem Dolenc — IOOO sindikat, Marjan Hafner, Franc Kosirmik, Albina Miš — blagajna, Karol Strehar, Marjan Svetlin MA-Tosama, Feliks Vodlan, Jurij Vulkan, Slavko Bajec, Pavel Furlan — odgovorni urednik

NAKLADA: 1000 izvodov
Tisk: »Papirkonfekcija«, Krško



			LIUBLJAN. DNEVNIK	SOLJODNE KISLINE	ZVIJAČA, TRIK	BOLGA-RIJA	REKAV FRANCJI	JANEZ RIHAR	STAROGR. ATENSKI FILOZOF	PREDLOG	ŠHUČAR. DISCIPLINA	PRIPADN. KELTOV	GLAV. ŠTEVNIK	KRIZANKO ODDAJTE DO 25. JUNIJA
				NAPRAVA ZA POPRAV LADU		OKRASEK KAZALNI ZAIHEK		OKRASNA RUDNINA PRIPRAVNIK						TONE REPNIK
		LASTNIK KAVARNE		NASPROTNA OD VZETI										
				VETERNI JOPIČ INTAKO DALJE						KUTINA			SLOVNIČNI POJEM	UPADANJE MOR. VOZE
MIADINSKA KNJIGA			JUNAK KAVBOJ. ROMANOV (VASJAT)	SIV. IGRA LKA (RINA) REKA		IZPITJE PIJACE DO DNA		JUŽNOAME- RIŠKO MESTO		DEL TELESA	ALUMINIJ	PREDLOG POKYARJ. ZENSKA		
ODISEJEV OČE					KEHIČNI ELEMENT	VELIK OGENJ	DEPARTMA V VZODNI FRANCJI							
REDKO Ž. IME								ENO OD GESEL FR. REVOLUCIJE						
ČLOVEKU NEVAREN POJAV				REDKO M. IME	ŠTEVNIK IZDELOV. ORODJA			REČNA RIBA			VBOD			
100m ³			SIV. PE-VEC (BRAČ)					RIMSKA BOGINJA JEZE ROM. REKA			FILM. IGRALKA (GARDNAR)			
RADON			OPIS STRUPENA KABA				NADLEŽNA ŽUŽELKA							
GORSKO OVETJE					MAKARSKA	LOJZE TORKAR ANDREJ MARINC			STARA HIŠA	JAZBEC MAJDA				
FRANC. IZDELOVAL. KLAVIRJEV					ŠAHOVSKI IZRAZ SPOD. DEL POSODE			BURNIK JOŽE						
SESTAVA REZI DEMŠAR	GEOMETR. LIK	LOKAL V LIUBLJANI SLARČICA						OBRTNIK	ANTE MAHKOTA VRSTA GLAS. INSTRUMENTOV					
TURČIJA			24 UR VONJ (HRVAT)		BEŽANJE	KOM. PART. JUGOSLAV. NADE							MERSKI DEL	
CIGAN			VRSTA RAZSTRELIVA ZOLAJEV ROMAN								DEL HARMONIKE			
ŠVED. DRŽAV. IZ 19. STOLETJA				PRIPADNIK LEVICE	DOBA ERA SOLSKI RED					ZDRAVIL. RASTLINA	ZAIHEK ADRIA ANIOPROM.			
NESMISEL NEUMNOST									SRBSKO M. IME					
EDINI SIN					CELJE	ALUMINIJ			VRSTA MOR. RIBE	ŠIRJAVA				
PREBIVAL. ZASAVJA						KOZAREC SHRAMBA ZA ŽITO					ALPE ADRIA M. IME			VRSTA KOZMET. IZELKOV
			ŠP. ŽEN. IME				NČNA PTICA	INDUSTRIJA NAFTE POKRAJINA V VIETNAMU			MORSKA OBALA MEDMET		IVAN TORKAR	SEVER AROMA
			DALMAT. IZRAZ		REKA V NENČIJI									
			AVSTRIJA	ELISABET TAYLOR	VIETNAMSKI DRŽAVNIK DAVIČO OSKAR	NOL.			VRSTA CIGARET NATRIJ					
			OCENJE- VANJE										NIKOLA TESLA SANOGLASNIK	
										POTREBA				